Amikor én megszülettem

2. tanegység

2x45 perces szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra bibliai kapcsolódással (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Demény Péter: *Ágóbágó kérdez*
Fecske Csaba: *Hol voltam*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Füzet, íróeszköz
Tábla, kréta/filc
Írólap/rajzlap, rajzeszköz

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekeket nagyon érdekli az élet és a saját életük kezdte, amely kérdések, illetve a kérdésre adott költői válaszok a gyermekversekben, mesékben és a *Bibliá*ban is megfogalmazódnak. Ezen az órán azt szeretnék erősíteni bennünk, hogy a születésük Istentől jött ajándék.

Áttekintő vázlat

2.1. Ágóbágó kérdései	45 perc
2.1a. Szavak és magyarázatok	25 perc
2.1b. Ágóbágó újabb kérdései	20 perc
2.2 Hol voltam, hol nem voltam	45 perc
2.2a Hol voltam	20 perc
2.2b Én-kép alkotása	25 perc
Összesen:	**2x45 perc**

Előkészületek

A gyerekek és a költők gondolkodása, logikája gyakran meglepő, és nehéz követni, mégis érdemes. Készüljünk erre a furcsa logikai útra, és ne féljünk tőle, ha a gyerekekkel való beszélgetés is megmutatja, mennyire másképp gondolkodnak, mint a felnőttek. Inkább bátorítsuk őket a kérdéseik, kíváncsiságuk kibontakozásában, a képi párhuzamok, asszociációs logika felfedezésében egy olyan kényes területen is, mint a születés vagy a születés előtti időszak!

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Ágóbágó kérdései

45 perc

25 perc

2.1a Szavak és magyarázatok

Játsszunk barkochbát! Egy gyerek álljon ki az osztállyal szemben, a táblának háttal! A kitalálandó szót írjuk fel a táblára úgy, hogy a találgató ne lássa, de az osztály könnyen el tudja olvasni! A kérdező olyan kérdéseket tehet fel, amire az osztály igennel, nemmel vagy issel tud válaszolni.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek merjenek kérdezni, és értsék meg, hogy Isten hamarabb ismert minket, mint ahogyan világra jöttünk.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Barkochba-játék
Vers olvasása, értelmezése, beszélgetés
Szómagyarázat, meghatározás alkotása
Igei kapcsolódás
Önjellemzés szavak, mondatok írásával

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Tábla, kréta/filc

Kitalálandó szavak:
- Nap
- Hó
- Anyuka (vagy anya, mama stb.)

Olvassuk fel Demény Péter *Ágóbágó kérdez* című versének első versszakát! Mi mindent kérdezett Ágóbágó?
Próbáljunk közösen válaszolni neki. először fogalmazzuk meg röviden, mi a Nap, a hó és az anya/anyuka! Tudjuk-e, miért pont ez a nevük? Mit mondhatnánk Ágóbágónak apa helyében?
Majd egy-két mondatban fogalmazzák meg lényegre törően, hogy mit jelent a többi kérdéses szó (tavasz, télapó, ősz, nyár)!
Végül rákérdezhetünk arra is, hogy szerintük Ágóbágó neve honnan származik? Milyen névnek lehet a becézett alakja? (Szóba jöhető lánynevek: Ágnes, Ágota, Agáta. Végül elárulhatjuk, hogy Demény Péter lányát Ágotának hívják.)

Kérdezhetjük még a gyerekektől, tudják-e, hogy mi volt az első szavuk (anya vagy apa mesélt-e róla)? Emlékeznek-e olyan szavakra, amiket kicsi korukban használtak?

Vedd figyelembe!

Az első versszakban olyan alapszavakra kérdez Ágóbágó, amelyek a természettel együtt élő ember életét alapvetően meghatározzák. Nem lehet véletlen, hogy a nap, a hó, az anya, de a legtöbb évszak neve is finnugor, illetve uráli eredetű, tehát olyan korba nyúlik vissza, amikor az ember még nagyon szoros kapcsolatban élt a természettel. A nyelvvel foglalkozó tudósok sem tudnának biztosan válaszolni Ágóbágó minden kérdésére. Mégis felteszik a kérdéseiket ők is és Ágóbágó is, mert kíváncsiak, és ez a kíváncsiság teheti okossá, majd bölccsé az embert. Úgyhogy apa megnyugtathatja Ágóbágót, csak kérdezzen nyugodtan, ha nem is tud minden kérdésére válaszolni. De ha valami nagyon érdekli, annak együtt is utánanézhetnek.
Egy érdekesség, ami Ágóbágót is érdekelheti, sőt izgatottá is teheti: az *anya* ősi szó az uráli alapnyelvből, és több mint ötezer éves. De van olyan feltételezés is, hogy az *anya* gyereknyelvi szó, tehát abból a nyelvi rétegből származik, ahogy egy gyerek az első szavait kimondja, és a körülötte élőket megnevezi. Ágóbágó neve is lehet ilyen gyereknyelvi szólelemény.

JEGYZETEIM

2.1b Ágóbágó újabb kérdései

20 perc

Az anya-apa szó kapcsán beszélgessünk egy kicsit arról, hogy felnőttként ki hány gyermeket szeretne! Miért annyit? Miért jó a kis család? Miért jó a nagycsalád? Miért dönthet valaki úgy, hogy nem akar gyermeket?

Olvassuk el Ágóbágó kérdéseinek második versszakát is, és beszélgessünk a gyerekekkel a gyermekszületésről! Ki mit tud róla? Hol van a kisbaba a megszületése pillanatáig?
Hány hónapot töltött ott, mielőtt megszületett? Miért pont kilenc? Van-e olyan kérdés, amire tudunk válaszolni Ágóbágó kérdései közül?
Mit gondoltok, létezik-e olyan könyv, amelyben választ kaphatna Ágóbágó a kérdéseire?

A gyerekek válaszai után olvassuk fel a *Bibliá*ból *Jeremiás első könyve* 4–5. igeversét, amelyben Isten elhívja Jeremiást ezekkel a szavakkal:
„Így szólt hozzám az Úr igéje: Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, már ismertelek, és mielőtt a világra jöttél, megszenteltelek."

Majd beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy Isten már a születésünk előtt ismert minket, és felírta a nevünket az Élet könyvébe (*Jelenések* 13,8)! Ha a nevünkön kívül mást is feljegyzett rólunk, vajon mit írhatott? Gondolkozzatok el rajta, és mindenki írjon le két-három szót magáról, vagy egy mondatot, hogy milyennek szeretné őt látni Isten!

Vedd figyelembe!

Fontos, hogy nem szexuális felvilágositó órát tartunk, hanem a beszélgetés során szeretnénk megismerni a gyerekek tudását és képét, képzeteit a gyermekszületésről, másrészt, hogy megértsék, nemcsak a szüleink, hanem Isten gyermekei is vagyunk.

A vers utolsó sorának „egyeztetési hibái" (pl. „hány gyermek lesznek") arra utalnak, hogy Ágóbágó még kicsi, nem mindig használja pontosan és jól a nyelvet, de már nagyon okosakat kérdez, és kíváncsisága legyőzi a nyelvi akadályokat. Vigyázzunk mi is, hogy a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését ne lombozzuk le a hibáik túlzott felemlegetésével!

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Én-szövegek értelmezése, befogadása, én-mese megalkotása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Vers olvasása, értelmezése
Szógyűjtés, költői kép alkotása
Mondókázás mímes mozgással
Én-kép, én-mese alkotása írással, rajzzal

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Írólap/rajzlap, rajzeszköz

2.2 Hol voltam, hol nem voltam

45 perc

2.2a Hol voltam

20 perc

Olvassuk el Fecske Csaba *Hol voltam* című versét, és beszélgessünk:
Ki beszél a versben? (Miből derül ki, hogy gyerek?)
Mi a fő kérdése? Mit képzel arról, hogy hol volt, mi volt, mielőtt megszületett volna?
Miért kifejező a búzamag vagy az álombeli csillag képe a születendő kisbabára? Mi jellemző a földben rejlő búzamagra? Látjuk-e? Tudjuk-e, milyen lesz? Mi kell ahhoz, hogy kikeljen, és életerős legyen? Vezessük rá a gyerekeket, hogy a gondoskodáson túl fontos a türelem is, hiszen idő kell ahhoz, hogy kikeljen a búzamag, és ahhoz is, hogy megszülessen a baba!
Beszélhetünk arról is, hogy a kisbaba a születése előtt édesanyja pocakjában (méhében) növekszik, szemmel láthatatlanul, mint a magocska a földben. Ezért is nevezzük a pocakban élő kicsit magzatnak.

Az álombeli csillag képéről is beszélgessünk, bár talán nehezebb megérteni, hogyan is kapcsolódik ez a születéshez! Egyrészt a szülő számára a születendő gyermeke ugyanolyan „távoli", ismeretlen, mint egy csillag vagy egy bolygó. De ugyanolyan gyönyörű, és pontosan úgy várja, mint ahogy az űrhajós várja a holdraszállást. És hány szülő becézi aztán így a gyermekét, mikor megszületett és a karjában tartja: „Csillagom".
Mondjuk el együtt, karunkkal ringató mozgást utánozva, a „csillagos" altató mondókát:

Tente, baba, tente,
eljött már az este,
köszöngetnek szépen
csillagok az égen.

Ismételjük meg ezt úgy, hogy cseréljük ki a második két sort az alábbi változatokkal:

...aludjál el szépen,
mint csillag az égen!

...aludjatok szépen
csillagok az égen!

Gyűjtsünk közösen olyan szavakat, amelyek kifejezhetik a kisbaba születésre készülődő állapotát, majd a gyerekek magukról alkossanak költői képet – nem baj, ha furcsát vagy vadat –, amivel megpróbálják kifejezni, hogy ők mik vagy kik

JEGYZETEIM

voltak, mielőtt megszülettek, illetve minek képzelik magukat a születésük előtti időből! (Pl. anya vagy apa álmából: minek vagy kinek álmodta őket anya/apa, mielőtt megszülettek volna?)

2.2b Én-kép alkotása

25 perc

A gyerekek rajzolják le vagy fogalmazzák meg írásban egy rövid mesében, illetve versben, hogy kik vagy mik voltak a születésük előtt (pl. anya vagy apa álmában)!
Akinek ez túl nehéz, mesélje el néhány mondattal a saját születését! Ha elég ügyes, le is írhatja. A szerényebb képességű gyerekek is megfogalmazhatnak a meséből egy-két mondatot. De készíthetnek a mesét ábrázoló rajzot is, amihez szóban el tudják mondani a mesét.

JEGYZETEIM